

N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland
T.a.v. de [REDACTED]
Rijksweg 501
1991 AS VELSERBROEK

VERZONDEN 15 AUG. 2022

Zaaknummer : OD.379592
Behandelaar : de [REDACTED]
Betreft : Wnb; ontheffing pilot uitzetten konijn (*Oryctolagus cuniculus*) ten behoeve van populatieherstel en duinherstel
Locatie : Natura 2000-gebied 'Noordhollands Duinreservaat'

Geachte [REDACTED],

Op 1 augustus 2022 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing ex artikel 3.34, derde lid van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen, welke bij ons is geregistreerd onder zaaknummer OD.379592. In deze aanvraag verzoekt u om een ontheffing voor het uitvoeren van een pilotproject, wat het uitzetten van het konijn (*Oryctolagus cuniculus*) in het Natura 2000-gebied 'Noordhollands Duinreservaat' (hierna: NHD) omvat. Het uitzetten van konijnen in het duingebied, waar momenteel sprake is van een lage konijnendichtheid, zal volgens u bijdragen aan het herstel van de konijnenpopulatie, en voor het behoud en de verbetering van duingraslanden.

Wij besluiten om u de gevraagde ontheffing te verlenen. Hieronder bespreken wij onze overwegingen en motiveren wij ons besluit.

Overwegingen

Wettelijk kader

Op grond van artikel 3.34, eerste lid van de Wnb is het verboden dieren of eieren van dieren uit te zetten. Op grond van artikel 3.34, derde lid van de Wnb kunnen wij van dit verbod ontheffing verlenen.

Het verbod op het vangen van konijnen (artikel 3.10, lid 1, onderdeel b van de Wnb) wordt nadrukkelijk niet in deze ontheffing behandeld. De konijnen die u gaat uitzetten zijn allen uit het wild afkomstige individuen die vanwege een verscheidenheid aan omstandigheden vanwege ziekte, verwondingen of als wees zijn opgevangen in wildopvangcentra, en na revalidatie weer worden vrijgelaten. De betreffende wildopvangcentra beschikken over de relevante ontheffingen ex artikel 3.8, lid 1 van de Wnb aangaande het vangen van konijnen. Het vervoeren en onder zich hebben van konijnen (wat in dit project gebeurt) is in de Wnb niet verboden. Hiervoor hoeft dan ook geen ontheffing te worden verleend.

Toetsingskader

Ten aanzien van het uitzetten van dieren is er zowel landelijk als in de provincie Noord-Holland geen beleid beschreven. Gelet op de bestaande verbodsbepalingen beoordelen wij uw aanvraag ten aanzien van het uitzetten van het konijn op basis van de volgende punten:

- Wat is de huidige situatie en het doel van het uitzetten?
- Waar komen de konijnen vandaan en hoe voert u het uitzetten uit?
- Wat zijn de ecologische risico's van het uitzetten?

Huidige situatie en doel

U geeft aan dat de konijnenpopulatie in het NHD in de laatste decennia is ingestort door de virusziekten myxomatose en RHD, vergelijkbaar met de achteruitgang van de landelijke populatie. De extreem lage dichtheid van konijnen heeft sterk bijgedragen aan de verlaagde dynamiek van zand en wind in het duinsysteem van het NHD. Konijnen zorgen via hun graafactiviteiten namelijk voor veel kleinschalige zandverstuiving en lokale differentiatie in open zand en jonge en oude stadia van duingraslanden en -struwelen. In combinatie met stikstofdepositie leidt het gebrek aan konijnen tot vergrassing en verruiging van duingraslanden. Het herstel van de konijnenpopulaties is volgens u hard nodig om de kwaliteit van het Natura 2000-gebied te behouden en te verbeteren. Op lange termijn beoogt u om, als de konijnenpopulatie voldoende op orde is, de dichtheid van grote grazers (Schotse hooglanders, paarden etc.) te verlagen zodat de herbivorie als onderdeel van het duin-ecosysteem voor een groot deel wordt ingevuld door natuurlijke populaties herbivoren zoals het konijn.

Het onderhavige uitzetproject is een pilot, waarbij u samenwerkt met deskundigen op het gebied van zoogdieren. De konijnen worden na de uitzet regelmatig op afstand gemonitord om te onderzoeken wat er gebeurt.

Herkomst en uitzet

De konijnen die u gaat uitzetten zijn allemaal afkomstig uit het wild. Het zijn dus geen tamme, ontsnapte verwilderde konijnen. Alle konijnen hebben ook een wildkleur, wat wil zeggen dat ze het fenotype (het uiterlijk) hebben van wilde konijnen. Het gaat om konijnen die zijn gevonden in de omgeving van bestaande populaties wilde konijnen, en die door mensen vanwege een verscheidenheid aan redenen zijn meegenomen naar een opvangcentrum, bijvoorbeeld ziekte of verwondingen. Pas wanneer deze konijnen volledig zijn hersteld worden ze uitgezet.

De uitzet vindt, op aanraden van de deskundigen waarmee u samenwerkt, plaats in het NHD op een locatie waar konijnen niet aanwezig zijn. In de nabije omgeving zijn wel konijnen aanwezig. Uitzet op plekken waar geen konijnen zitten is volgens u het beste, omdat de uitgezette konijnen ervoor kunnen zorgen dat geschikt habitat beschikbaar blijft terwijl de al aanwezige populatie zich herstelt.

U werkt conform een in 2022 opgestelde werkprotocol dat ziet op methoden voor het uitzetten van konijnen¹. De locatie waar u de konijnen gaat uitzetten is een vallei bestaand uit een open nollenlandschap, dat deels wordt gemaaid en wordt begraasd door schapen. Dit wordt nu al gedaan om de plek voor konijnen geschikt te maken en te houden.

Om predatie door onder andere marterachtigen, vossen en roofvogels tijdens de gewenningsfase vlak na het uitzetten te voorkomen worden maatregelen genomen. Op de locatie bouwt u twee warandes van maximaal 5 bij 5 meter. De warandes worden opgebouwd met een basis van uitgetrokken stronken met kluit, waarop takken worden gelegd met daarop en daaromheen duindoorns en zand. De konijnen kunnen zich verbergen en eronder graven. Om de warandes wordt gaas 50 centimeter ingegraven in de bodem, ongeveer 120 centimeter hoog, met een omgevouwen bovenrand. De twee warandes worden binnen 100 meter van elkaar gezet.

De dieren worden in augustus, bij droog weer in de avond uitgezet. De eerste tijd worden ze bijgevoerd met een combinatie van brokken die ze bij het opvangcentrum kregen, kruiden, penen en bieten. Voldoende vocht krijgen ze binnen via het voedsel en dauw. Er zullen maximaal 10 dieren in één warande worden geplaatst. De eerste 15 dagen kunnen de konijnen niet naar buiten. Hierdoor acclimatiseren ze aan de omgeving, en zijn ze daarnaast ook beschermd tegen predatoren zoals vossen. Na 15 dagen gaat het hek rondom de warande open, wat daarna open blijft staan zodat de warande kan blijven fungeren als vluchtplek voor de konijnen.

¹ Dekker et al. 2022b. Werkprotocol konijnen uitzetten voor populatieherstel. Werkprotocol bij OBN rapport 2017-86-DK

Ecologische gevolgen

Het is belangrijk om te bekijken of het uitzetten van de konijnen ecologische risico's met zich meebrengt. Uw project kan naar ons oordeel in beginsel gevolgen hebben voor de volgende onderwerpen:

- Kruising van tamme konijnen met de al aanwezige wilde konijnen in het NHD;
- Besmetting van de lokale populatie met virusziekten zoals myxomatose of RHD;
- Invloed op natuurwaarden van het gebied;

We zullen hierna beoordelen of uw project inderdaad deze risico's heeft en hoe u daar dan mee om gaat.

Kruising wilde en tamme konijnen

Tamme konijnen (*Oryctolagus cuniculus domesticus*) worden in heel Nederland gehouden en verkocht. Tamme konijnen stammen via domesticatie af van wilde Europese konijnen (*Oryctolagus cuniculus*). Wilde konijnen zijn al sinds de oudheid gehouden door mensen, maar vanaf de 18^e eeuw zijn de eerste veranderingen in skeletstructuur waargenomen, als gevolg van domesticatie en selectie door mensen. Gedurende dat proces zijn de verschillende tamme rassen zeer gevarieerd geworden in grootte, kleur, vachtlengte en de stand van de oren.

Uit het eerder genoemde werkprotocol blijkt dat de kans aanwezig is dat tamme konijnen een groot deel van de aanpassingen aan natuurlijke omstandigheden tijdens het domesticatieproces zijn kwijtgeraakt. Wanneer tamme dieren kruisen met wilde kunnen essentiële aanpassingen van de wilde populatie worden verstoord. Dat is een vorm van uitteeltdepressie, die de kans op succes van een bijplaatsing sterk kunnen verkleinen².

Om de ongewenste risico's van kruising tussen wilde en tamme konijnen zoveel mogelijk te voorkomen zet u uitsluitend aantoonbaar wilde konijnen uit.

Besmetting met virusziekten

Myxomatose en RHD zijn besmettelijke en dodelijke virusziekten voor konijnen. De uit te zetten konijnen zijn in de opvangcentra vooraf gecontroleerd en zijn gezond, en zijn gevaccineerd voor deze ziekten. Zo wordt besmetting van de lokale populatie voorkomen.

Invloed op natuurwaarden van het gebied

Bij uw aanvraag heeft u een toelichting gegeven op de effecten die de uitzet van de konijnen kan hebben op het NHD. U beschrijft dat door het graaf- en vraatgedrag van konijnen jonge scheuten van kruiden en grassen worden gegeten, wat leidt tot een relatief open vegetatie. Het dichtgroeien van het duinlandschap door grassen en zandzegge wordt door konijnen tegengegaan. Het gedrag is volgens u van essentieel belang voor het behoud en herstel van grijze duinen en de dynamiek van het duinlandschap, en heeft daarom een sterk positieve invloed op de omgeving. De positieve effecten van konijnen op het duinlandschap worden ook bevestigd in het Natura 2000-beheerplan Noordhollands Duinreservaat 2018-2024, waarin de lage actuele konijnenpopulatie wordt gezien als een knelpunt voor bijvoorbeeld habitattypen witte duinen, grijze duinen, duindoornstruweel, kruipwilgstruweel, vochtige duinvalleien en blauwgraslanden.

Bijkomende voordelen zijn volgens u dat andere natuurwaarden ook kunnen profiteren van de aanwezigheid van konijnen. Met name de broedvogels tapuit en bergeend maken gebruik van oude konijnenholen als nestplaats. De kleine zandige plekken die door graafactiviteiten ontstaan zijn daarnaast geschikte groeiplaatsen van pioniersoorten van grijze duinen, waaronder het duinviooltje, die weer als waardplant fungeert van de duinparelmoervlinder en de kleine parelmoervlinder.

Conclusie

Het uitzetten van konijnen heeft met name voor de bestaande populatie in de duinen in beginsel risico's. U treft maatregelen om deze risico's te minimaliseren. Daarnaast is het uitzetten van konijnen in de duinen positief voor de verschillende natuurwaarden van het gebied. Wij komen daarom tot de conclusie dat er geen ecologische risico's zijn wanneer u konijnen uitzet in het NHD, mits u dat doet op de door u voorgestelde methodiek, met inachtneming van de door ons opgenomen voorschriften en beperkingen.

² Dekker et al. 2022b. Werkprotocol konijnen uitzetten voor populatieherstel. Werkprotocol bij OBN rapport 2017-86-DK

Conclusie

Wij beoordelen uw aanvraag van 1 augustus 2022 voor een ontheffing op grond van artikel 3.34, derde lid van de Wnb, voor het uitzetten van het konijn (*Oryctolagus cuniculus*) als deugdelijk gemotiveerd. Uit de door u aangeleverde informatie blijkt naar onze mening voldoende dat het uitzetten van het konijn kan bijdragen aan het herstel van de ingestorte konijnenpopulatie in het NHD, en daarnaast een positief effect op de natuurwaarden aldaar kan hebben. Het uitzetten van het konijn levert naar ons oordeel verder geen ecologische risico's op. U neemt tot slot voldoende beschermende maatregelen om het uitzetten voor de konijnen zo succesvol mogelijk te maken. Wij verlenen u daarom de gevraagde ontheffing.

Voorschriften en intrekking ontheffing

Aan dit besluit zijn op grond van artikel 5.3 Wnb voorschriften verbonden. Op grond van artikel 5.4 Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Besluit

Zaaknummer OD.379592

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelezen

- de aanvraag van N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland te Velserbroek van 1 augustus 2022

Gelet op

- artikel 3.34, lid 1 en lid 3 van de Wet natuurbescherming;

Overwegende dat

- het konijn (*Oryctolagus cuniculus*) van nature al in het Noordhollands Duinreservaat voorkomt;
- het konijn een positief effect kan hebben op het duinlandschap;
- u maatregelen treft om het uitzetten zo effectief mogelijk uit te voeren, waarbij ecologische risico's worden gemitigeerd;

Besluiten

aan N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland te Velserbroek op grond van artikel 3.34, derde lid van de Wet natuurbescherming ontheffing te verlenen van het verbod van artikel 3.34, eerste lid van de Wet natuurbescherming voor het uitzetten van het konijn (*Oryctolagus cuniculus*) in het Noordhollands Duinreservaat.

Op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming verbinden wij aan dit besluit de navolgende voorschriften, beperkingen en geldigheid.

Voorschriften en beperkingen

1. N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de bepalingen en voorschriften die aan deze ontheffing zijn verbonden.
2. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde ontheffing mag langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.
4. Uitzettede konijnen dienen uitsluitend afkomstig te zijn van opvangcentra.
5. Voor elk uitgezet konijn dient te kunnen worden aangetoond dat:
 - a. het een wild konijn betreft;
 - b. van welk opvangcentrum het afkomstig is;
 - c. waarom het in eerste instantie in het opvangcentrum is opgevangen en waar het konijn oorspronkelijk is gevonden;
 - d. het een medische keuring heeft ondergaan en als gezond/hersteld is beoordeeld, met in ieder geval een bewijs van vaccinatie tegen myxomatose en RHD die niet ouder dan één jaar mag zijn.
6. Het uitzetten van tamme konijnen is niet toegestaan.
7. De ontheffinghouder is verplicht om:
 - Jaarlijks vóór 1 februari;
 - en ook binnen vier weken na het verstrijken van de expiratedatum van de ontheffing;te rapporteren aan de provincie Noord-Holland over de wijze waarop er van de ontheffing gebruik is gemaakt. In de rapportage dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - het aantal konijnen wat u heeft uitgezet, gesplitst in man/vrouw/juveniel;
 - een evaluatie van de gevolgen van het uitzetten, zowel voor de konijnen zelf als voor de omgeving;

De rapportages dient u digitaal aan te leveren via postbus@odnhn.nl, onder vermelding van het zaaknummer OD.379592.

Geldigheid

De ontheffing is geldig vanaf de datum van verzending tot en met 31 december 2024.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn tekortschiet en verlenging gewenst is, adviseren wij u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van de uitvoering. Bij deze nieuwe aanvraag dient, buiten de in de voorschriften van deze ontheffing genoemde rapportageplicht, een tot op dat moment actuele rapportage meegeleverd te worden.

Zorgplicht

Voor de soort waarvoor wij u ontheffing verlenen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen. Daarnaast dient een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt op grond van artikel 3.24, lid 1 te voorkomen dat het dier onnodig lijdt.

Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op www.officiëlebe bekendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de [REDACTED] via [REDACTED] of [REDACTED]@odnbn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.
Hoogachtend,

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens deze

[REDACTED]
Afdelingsmanager Regulering Leefomgeving
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Kopie aan: Afdeling Toezicht & Handhaving OD NHN

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet.

Indien onverwijlde spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

